

På sporet af den gamle jernbane

Denne cykelrute er en af 8 etaper, der følger sporet efter Juelsmindebanelen så tæt som muligt. Ruten går mest af de asfalterede veje, men kommer også af og til i berøring med grusveje og stier.

Cykelruterne er udformet som rundture, der dels følger banen, dels går ud i landskabet til interessante steder med fortællinger om folk og liv på jernbanens tid.

På kortet er banens forløb indtegnet med sort og selve cykelruten med en kraftig rød streg.

Der er afsat blå punkter på kortet, der viser hen til rutebeskrivelsen og historierne på bagsiden af arket.

Man kan naturligvis starte på ruten, hvor man vil, men i turbeskrivelsen tager vi udgangspunkt i et sted, hvor det er nemt at parkere.

Pas på i trafikken!

På sightseeing kan man glemme de andre trafikanter, så der opstår farlige situationer. Husk at køre ind til siden, gøre tegn og pas på før der stoppes op eller vejene krydses.

Tag hensyn!

Da stationerne i dag er private huse og banens spor er på private arealer, er det vigtigt at respektere dette.

En eller flere etaper

De fleste etaper møder hinanden, så hvis man har lyst til en længere tur, kan man tage den næste etape med.

På turen kan man hente historier og billeder fra Juelsmindebanelens omegn via QR-koder, der scannes med en moderne mobiltelefon.

De historiske ruter bliver til i et samarbejde mellem lokalarkiverne langs banen - og projekt Kend din landsby ved Glud Museum.

Tak til støtten fra Hedensted Kommune og Friluftsrådet.

I folderen "Juelsmindebanelen" fås et samlet overblik med kort og beskrivelse af de 8 etaper.

GOD TUR !

Pinsetog og badetog

Juelsmindebanelen havde visse årlige dage med spidsbelastninger, især pinsen, hvor der var tradition for Horsensianerne at tage til Juelsminde.

De lukkede godsvogne kunne indrettes som bænkevogne med 42 pladser.

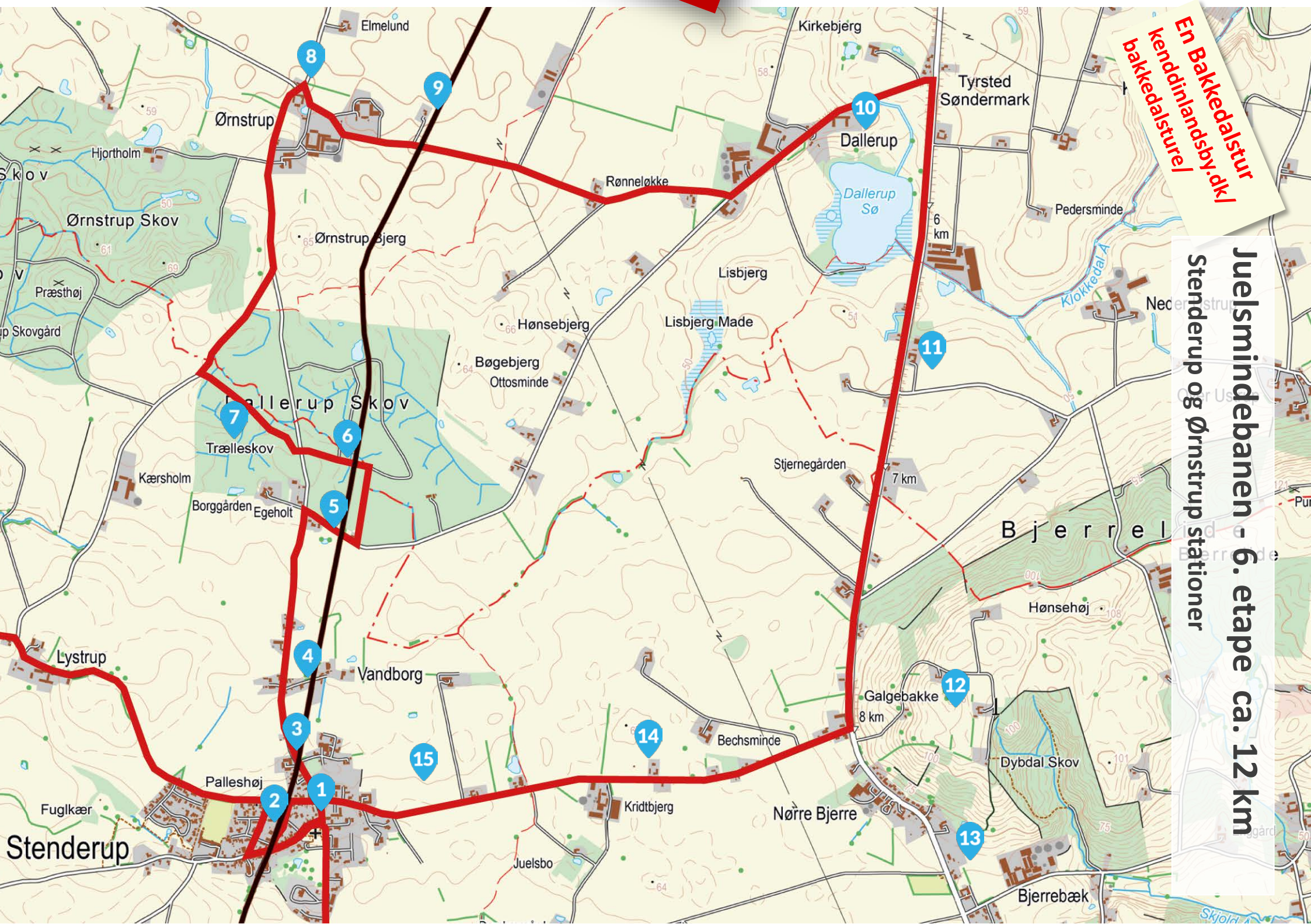
De løse bænke blev opbevaret i Stenderup udenfor sæsonen, så der var febrilsk aktivitet før og efter pinse med montering og afmontering af bænke.

Stationerne

Stationerne var tegnet af ingeniør Clausen, Horsens, og opført af tømrermester Jens Nielsen, Rårup. Stenderup stationsbygning er typisk for perioden 1880-1900.

En enetages bygning med ventesal, kontor og bolig og loftskamre under taget. En bygning på tværs indeholder toiletter, udhus mv.

Et varehus af træ lå for sig selv.

Parkering ved Forsamlingshuset, Bråvej 1, 8781 Stenderup.

1

Stenderup Kirke

Kirken er et af de ældste byggerier i Stenderup. Den hvidkalkede del af kirken er bygget i middelalderen 1150-1175.

Tårnet i de røde munkesten er først opført i år ca. 1500, mens det blytækkede spir er fra 1700-tallet. Våbenhuset er bygget på tårnet under en total renovering i 1865, før var det ved mandsindgangen på skibets sydside.

Ved en gåtur rundt på kirkegården kan man finde gravminderne efter mange af stationsbyens indbyggere gennem tiden. Folk med titler og fag, der ikke findes i landsbyen længere.

Fra kirken fortsættes ad Hedenstedvej.

Hedenstedvej

- 2: Høker / Købmand
- 3: "Dalbo" – Maler, Telefoncentral
- 4: Slagter med forretning
- 5: Brugsforening (2)
- 6: Vognmandsforretning
- 7: Bager med butik
- 8: Missionshuset "Emaus"
- 9: Herreskrædder, Manufaktur
- 10: Klosmager, Cykelsmed
- 12: Tømrer, Stenhugger, Jordemoder
- 13: Herre- og Damefrisør
- 15, 17, 19: Savværk, Tømrerforretning
- 20: Købmand, Brugsforening (1)
- 21: Saddelmager, Trikotage
- 22: Baneformand
- 24: Slagter, Hjemmesygeplejerske
- 25: Tømrer- og snedkerforretning
- 26: Barber, Slagter, Apotekerudsalg
- 28: Herreskrædder
- 30: Vognmand, Lillebil, Køreskole
- 34: Købmand
- 36: Vognmand, Lillebil
- 38: Centralskolen
- 39: "Fristed", Karetmager, Snedker
- 40: Børstenbinder, Fransk Vask
- 41: Distriktsjordemoder
- 44: Handlingsgartner

Drej til højre ad Stationsvej.

2

Stenderup Station - Stationsvej 3 9,3 km
Som andre af banens bygninger blev stationen opført af tømrermester Nielsen fra Rårup. Stationsbygningen fungerede tillige som byens posthus i 102 år, fra 1883 – 1986, hvor postbetjeningen rykkede ind i brugsen.

Kør til højre ved Lystrupvej og til venstre ved Ørnstrupvej.

3

Overkørsel

Jernbanen krydsede Ørnstrupvej lige udenfor byen ved Smedevænget bagom "Vibo" og ind over marken mod Dallerup Skov. Banen løb langs det levende hegn inde på marken til højre.

4

Vandborg

Herude i Vandborg mellem Ørnstrupvej 97 og 99 skete en ulykke den 16. feb. 1947. Bagerbilen fra Stenderup havde været ude med brød til nogle ejendomme. Chauffør Carl Sørensen havde ikke set toget og med stor kraft blev bilen ramt og slæbt mange meter hen ad banelegemet, før den blev slynget ned ad en 5 meter dyb skrænt. Vognmand Karl Kristensen, Stenderup, kom til og ydede førstehjælp.

Da Falck nåede frem var Kristensen allerede kørt til Hornslet sygehus med den bevidstløse chauffør. Bagerbilen var knust, men Carl Sørensen var heldig og slap uden varige mén.

5

Dallerup Skov trinbræt 8,3 km
Anlagt lige i skovkanten - vest for huset på Dallerupskovvej 34 – til skoleeleverne i området.

Efter huset drejes ind i skoven og vejen følges til første tværvej, hvor der holdes til venstre.

6

Sporet i skoven

Der er stadig et synlig spor, der holdes fri for træer, så man kan se, hvor banen gik gennem skoven. Det er muligt at cykle/gå langs sporet, men det kan til tider være svært pga. opvækst og vådt føre.

Derfor går ruten i stedet mod Trælleskov på den anden side af Ørnstrupvej.

7

Lystrup Trælle

I Trælleskov – en del af Dallerup Skov – holdt røvere og ugeringsmænd til omkring år 1800 og voldte beboerne megen skade. Beboerne klagede til herredsfogeden, der rådede dem til selv at fange røverne og rydde dem af vejen.

Da man anlagde Juelsmindebanen, fandt man i skoven to mandsskeletter. Man formodede, at det var røverne fra Lystrup Trælle.

8

Ørnstrup

En samling gårde med de to større gårde Horsholm og Store Ørnstrupgård.

9

Ørnstrup Station

6,6 km

Den mindste station med en lille ventesal, to små stuer og et kontor med billetsalg, gods- og postekspedition. Det var begrænset hvor mange rejsende, der tog over denne ensomt liggende station.

10

Dallerup Sø

Søen er dyb med stejle sider. Klokkedal Å har sit udspring i søen og løber herfra over mod Horsens Fjord, hvor den løber ud ved Boller. Her boede engang en ond og ugudelig mand, Hr. Torben, som brugte tiden på svir og spil. Trods "munkens" advarsler fortsatte Hr. Torben og hans brødre det syndefulde liv – så en dag sank slottet dybt ned i jorden. I hullet efter slottet opstod Dallerup Sø – fortælles det!

11

Udsigt til Bjerrelide

Her langs Bjerrevej ligger Dallerup Sø og åbne marker mod vest. Mod øst er der udsigt over mod Bjerrelide med markerne op ad skråningerne mod skovene og Purhøj øverst oppe.

12

Galgebakken

Her blev forbrydere henrettet – tyveknægte blev hængt med tyvekoster på ryggen og mordere blev halshugget. Den sidste henrettelse på Bjerrelide var morderen Søren Bundgård Rasmussen, der blev halshugget d. 16. december 1856. Han blev stillet for Retten i Bjerre den 29. januar 1856 og dømt til »at miste sin hals og hans hoved at sætte på en stage«.

Der er en vandresti op til Galgebakken mellem husene på Bjerrevej 297 og 299.

Fortsæt evt. en tur ind på en lille rundtur i Bjerre.

13

Bjerre

Herredsbyen med Bjerre Kro, der blev kongelig privilegeret i 1850. Kroens historie er langt ældre. Her har bønder på vej hjem fra marked i Horsens, fejret den gode handel og trætte rejsende sovet ud, mens hestene har hvilet i stalden.

Bjerre Arrest

Bjerre Arrest er opført i 1846 – som arrest og tinghus (en bygning, hvor der afholdes rettergang). Fra 1923-1932 var bygningen udlejet til Horsens Tugthus, og fra 1939-1945 var den anneks til Statsfængslet i Horsens og blev efter befrielsen anvendt til fængsel for værnemagere. De sidste fanger forlod arresten i 1956, hvorefter forsvaret havde bygningen til 1980-81. Foreningen til bevarelse af Bjerre Arrest har siden 2015 arbejdet på at renovere arresthuset og gentænke det som et anderledes og spændende vandrerhjem, museum og samlingssted.

Kør tilbage og fortsæt ud ad Stenderupvej.

14

Bjerre Mølle

Den fine gamle mølle er åben, så man kan komme ind og se, hvordan en rigtig vejrmølle er indrettet. Som noget usædvanligt er møllen er beklædt med tegl. Den sidste møller lukkede i 1955.

15

Stenderup

På vej ind i Stenderup igen kommer man forbi nogle af de gamle gårde. Det var her langs vejen og hen mod kirken lå landsbyen 8 gårde, degneskolen og nogle huse – samt kirken, naturligvis. Sådan så det nogenlunde ud indtil først teglværket og siden Juelsmindebanen satte gang i udviklingen, der forvandlede Stenderup til stationsby.

"Her og der"

Togfører Sofus "Her og der" Damgaard var en lille hurtig mand, der som navnet fortæller var både her og der. "Min kone er blevet opereret for blindtarmsbetændelse – både her og der", berettede han i den anledning.

Han havde en lidt militærisk facon. Med raske skridt gik han langs toget og råbte "Stenderup!" - "Stenderup!" - med tryk på rup.

En vinterdag på vej til Horsens standsede toget pludselig lidt udenfor Torsted. Damgaard fløj ud af toget for at være til nytte, men havde overset, at grøften langs banen var dækket af sne. Det eneste synlige af "Her og der" var et hul i sneen og kasketten ved siden af hullet. Damgaard kravlede op ad grøftens side og gennembrød sneen endnu en gang.

Få flere historier og billeder

på kenddinlandsby.dk/QR0111

Det gøres nemt ved at skanne koden her:

